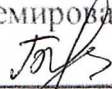

Келісілді:

Директордың оқу ісі
жөніндегі орынбасары

Бектемирова К.Ж

«26» 09 2025ж

Қаралды:

АӘК әдіскері

Айтжанова Г.К

«25» 09 2025ж

Бекітілді:

Директордың міндетін
аткарушы

Журавецкая И.А.

«26» 09 2025ж

10 сыныпқа арналған «Адам эволюциясының құпиялары»
оқу курсының күнтізбелік жоспары
2025-2026 оқу жылы

10- сыныпқа арналған

Мұғалімі: Копеева Ф.Б

10- сыныпқа арналған «Адам эволюциясының құпиялары»

оқу курсы бойынша оқу бағдарламасы.

Түсінік хат

Жалпы білім беретін мектептердің жаратылыстану-математика бағытында оқытылатын бағдарлы сыныптарда жүргізу үшін «Биология» пәні бойынша «Адам эволюциясының құпиялары» тақырыбында тандау курсының бағдарламасы құрылды. Тандау курсы жоспары Қазақстан Республикасы Үкіметінің мемлекеттік жалпыға міндетті білім стандартына сәйкес, жалпы білім беретін мектептердің 10-11 сыныптарына арналған бағдарламаға, Қазақстан Республикасының жалпы білім беретін мектептерінде 12-жылдық оқытуға кәші экспериментіндегі 10 сыныпқа арналған бағдарламаға, Биология 10 сынып (авторлары: Т.Қасымбаева, К.Мұхамбетжанов), Биология 10 сынып (авторлары: Е.А.Очкур, Л.Е.Аманжолова), Биология 11 сынып (авторлары: Р.Сәтімбеков, Р.Әлімқұлова, Ж.Шілдебаева) оқулығына негізделіп құрылды. Бағдарламаб -10 сыныптарда оқытылатын биологияның базалық материалдары негізінде, соның ішінде «Цитология», «Генетика және селекция негіздері», «Адам генетикасы», «Жер бетінде тіршіліктің пайда болуы және дамуы», «Эволюциялық ілім», «Жердегі органикалық дүниенің дамуы» бөлімдерінің материалдарын басшылыққа алып жасалған. Курс аптасына 1 рет, жалпы 34 сағатқа жоспарланды.

Курсты оқыту жас ұрпақты адам эволюциясы туралы білімінің кеңеюіне, тірі табиғаттағы адамның орны туралы білім жүйесін қамтамасыз етуге, сондай-ақ қоршаған әлемнің материалдық бірлігі туралы жаратылыстану-ғылыми кіріктірілген білімдерін қалыптастыруға көмектеседі.

Тандау курсының білім мазмұны теориялық және практикалық оқытуға бағытталған тақырыптарды, практикалық дағдыларды меңгерту мақсатында қарастырылған. Тандау курсын өткізу үшін дәріс, ой-толғау, диспут, семинар т.б. оқыту әдістерін пайдалану кәзделген. Курсты оқыту кезінде оқушылардың топтық жұмыстарын ұйымдастырумен қатар, жеке оқушының ерекшеліктері ескеріледі. Оқыту үрдісі кезінде оқушылардың ғылыми, ақпараттық әдебиеттермен, электронды тасымалдағыш құралдармен жұмыс істеуі, интернет желілеріндегі материалдарды пайдалануы жүзеге асырылады. Нәтижесінде оқушылардың әдебиеттерді тандап алу, конспект жасау, салыстыру, шағын жобалар құрастыру, көпшілік алдында өз ой-пікірін айта білу дағдылары қалыптасады. Оқушылардың өз бетімен жұмыстануы ізденгіштікке, жоспарлай білуге үйретеді. Бұл дағдылар болашақта олардың жоғары оқу орнында оқыған кезінде кәмектеседі.

Курсты оқыту кезінде оқушылар Ж.Б.Ламарк, Ч.Дарвин, Ф.Энгельс, Фукуяма т.б. адамның шығу тегінің эволюциясына үлес қосқан ғалымдардың еңбегімен танысатын болады.

Курсқа оқушылардың қызығушылығы сабақ кезінде әңгімелесу түрінде, соңғы сабақта сауалнама жүргізумен анықталады. Курсты аяқтаған кезде әрбір оқушы өздерінің шағын жобаларын қорғайды.

Курстың мақсаты: Антропогенездің негізгі сатылары туралы және қазіргі адам қоғамының проблемалары туралы білім қалыптастыру;

Курстың міндеттері:

- ✓ Оқушыларды адамның шығу тегі туралы көзқарастармен таныстыру;
- ✓ Оқушылардың бойында антропогенез туралы білім жүйесін қалыптастыру;
- ✓ Оқушыларды антропогенез факторын адамның шығу тегі туралы білімді дәлелдеуге пайдалануға үйрету;
- ✓ Қазіргі кездегі адам қоғамының проблемалары мен дамуын қарастыру;
- ✓ Оқушылардың бойында анализ жасау, салыстыру, қорытындылау дағдыларын қалыптастыру;
- ✓ Оқушылардың бойында жаратылыстану ғылымдарына деген қызығушылықты ояту;
- ✓ Оқушылардың болашақ мамандығын таңдауы кезінде өздерінің мүмкіндіктеріне сыни көз қарастарын қалыптастыру;
- ✓ Адамның шығу тегі туралы материалистік көзқарас қалыптастыру;

«Адам эволюциясының құпиялары» таңдау курсының

бағдарламасы

Кіріспе- 2сағат

Таңдау курсы туралы мәлімет. Жер ғаламшарының ғажайыптығы.

I бөлім. Адамның шығу тегі (18 сағат).

Адам өмірінің тарихы, оның биологиялық және әлеуметтік жағдайы- 2сағат

Адамның биологиялық және әлеуметтік жағдайы, олардың байланысы.

Әдебиеттер мен жұмыс. Оқушылардың қысқаша хабарламасы

—Линней, Ламарк, Дарвин, Энгельс пікірлері бойынша адамның жануарлар дүниесіндегі орны.

Адамның табиғаттағы орны-2сағат

Ғалымдар адамның табиғаттағы орны туралы. Қазіргі адамның систематикадағы орны. Бегілері мен дәлелдер..

Базалық білім: антропогендік гипотеза, Дарвин теориясы, Энгельстің еңбек теориясы, креационистік концепция.

Демонстрация: Омыртқалы жануарлардың қаңқа үлгілері

Адамның ата-тегі—2сағат

Адамның тікелей ата тегі - адам тәрізді маймылдар. Ұқсастығы мен айырмашылығы. Әдістер. Дәлелдер. Базалық білім: филогенез, иммунология, рудименттер, атавизмдер.

Адамның шығу тегі туралы ертедегі көз қарастар-1сағат.

Адамның шығу тегі туралы ертедегі көзқарастар.

Дарвин және оның адамның шығу тегі туралы көзқарастары - 2сағат

Дарвиннің адамның шығу тегі туралы көзқарастары. 1871 ж. еңбегі "Адамның шығу тегі және жыныстық сұрыпталу". Гекслидің, Э.Д.Дарвиннің көзқарастары.

Алғашқы адамдар туралы-2сағат

Антропогенездің биологиялық факторлары (тұқым қуалаушылық, өзгергіштік, тіршілік үшін күрес, табиғи сұрыпталу, гендер дрейфі, "популяциялық толқындар", изоляция).

Антропогенездің әлеуметтік факторлары (еңбек, ойлау, сөз, қоғамдық өмір, тәрбие).

Базалық білім: антропогенез, социогенез, протоантроп, архантроп, палеонтроп, неантроп, дивергенция).

Демонстрация:—Одиссея первобытного человека.(фильм)

Рефераттық жұмыстар: — Антропогенез теориясы — қазіргі көзқарастар", — Расизмнің қате теориясы", — Евгеника, оның бағыттары.

Лабораториялық жұмыс: Қазбадан табылған адамның еңбек құралдары үлгісімен танысу.

Антропогенез-адамның шығу тегі туралы және эволюциясы туралы ілім - 2 сағат

Әлеуметтік фактордың маңыздылығы. Антропогенездің қозғаушы күші. Ғылыми-көпшілік материалмен жұмыс: В. Мезенцев — Энциклопедия чудес. — Что известно о снежном человеке.

Адамның сыртқы құрылысы — 1 сағат.

Адам қаңқасының ерекшеліктері.

Адамның ішкі құрылысына жалпы шолу - 3 сағат

Адамның ішкі құрылысы, физиологиялық ерекшеліктері

Демонстрация-Доктор Ивановтың құпия материалдары(фильм).

Адам нәсілдері. Нәсілшілдікті және әлеуметтік дарвинизмді сынау.

1 сағат. Нәсілдік белгілер, оларды оқып-үйрену. Расогенез. Расогенез гипотезалары (моноцентризм, полицентризм, кең моноцентризм). Расогенез факторлары. Расизмді сынау. Евгеника, оның бағыттары.

Базалық білім: расогенез, филетикалықэволюция, кең моноцентризм, евгеника грацилизация, акселерация.

II бөлім. Адам эволюциясы қазіргі жағдайда(13сағат) Адам эволюциясының ғажайып фактілері-1 сағат

Криптозоология, гигантопитектер, мегантроптар, «алмастар», «қар адамы»

Әдебиеттермен жұмыс:

Баяндамалар: Мидыңмикроәлемі,Маугли балалар, Мидың құрылысы мен қызметі туралы статистикалық мәліметтер.

Биологиялық және мәдени эволюцияның бүгіні-2сағат.

Адамның биологиялық эволюциясы бүгін. Адам мәдениеті эволюциясының қалыптасуы.

Адам миының микро әлемі-2сағат.

Адаммиы,ерекшелігі.

Базалық білім: биологиялық мәдени эволюция, нейрондар, акселерация.

Әдебиеттермен жұмыс.

Баяндамалар:

1) Адамның табиғатты бағындыруы",

2) Генетика ғажайыптары.

Реферат: 1)Футурология,адам болашағының перспективалары"

Адам генетикасының ерекшеліктері-1сағат.

Адамның тұқымқуалаушылығын зерттеу әдістері-2сағат

Ғылыми-техникалық революцияның проблемалары, генетиктердің ескертпелері. Генетиканың аяусыз ғажайыптары-радиация әсері. Сиам егіздері.Рефераттық жұмыстар: Адамның болашағы"

Евгеника – қолдаушылар мен қарсылар. Геронтология. Адам қанша өмір сүре алады?

Қазіргі кезде жиі кездесетін генетикалық аурулар; себептері, алдын-алу-2 сағат. Экологияның адам ағзасына әсері-2 сағат. Адам эволюциясының болашағы - 2 сағат.

Шағын жобаларды қорғау. Адамның болашағы" Евгеника қолдаушылар мен қарсылар. Геронтология. Адам қанша өмір сүре алады?" Шығармашылық жұмыс: Батыс Қазақстан облысы антропологиясы"

Сауалнама жүргізу және қорытындылау-1сағ

"Адам эволюциясының құпиялары" элективті курсынан

10-сыныпқа арналған

Күнтізбелік тақырыптық жоспары (34 сағат)

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Уақыты
Кіріспе (2сағат)			
1	Кіріспе.Курсы туралы мәлімет.	1	04.09
2	Жер ғаламшарының ғажайыптығы.	1	11.09
I бөлім. Адамның шығу тегі(18 сағат)			
3	Адам өмірінің тарихы, оған биологиялық факторлардың әсері және әлеуметтік жағдайы	1	18.09
4	Адам эволюциясына әлеуметтік Факторлардың әсері	1	25.09
5	Адамның табиғаттағы орны	1	02.10
6	Қазіргі адамның систематикадағы Орны	1	09.10
7	Адамның ата-тегі.Адамтәрізді маймылдарға қазіргі адамның ұқсастықтары	1	16.10
8	Адамның ата-тегі.Адам тәрізді маймылдардан қазіргі адамның айырмашылықтары	1	23.10
9	Адамның шығу тегі туралы ертедегі көзқарастар	1	06.11
10	Дарвиннің адамның шығу тегі туралы көзқарастары	1	13.11
11	Ч.Дарвин.«Адамның шығу тегі және жыныстық сұрыпталу»	1	20.11
12	Антропогенез-адамның шығу тегі туралы және эволюциясы туралы ілім.	1	27.11
13	Антропогенездің биологиялық,әлеуметтік факторлары	1	04.12
14	Антропогенездің қозғаушы күші	1	11.12
15	Қазбадан табылған адамның еңбек құралдары үлгісімен танысу	1	18.12

16	Адамның сыртқы құрылысы. Адам қаңқасының ерекшеліктері	1	25.12
17	Адамның ішкі құрылысы. Адам-биологиялық түр ретінде.	1	08.01
18	Адам организмінде мүшелер жүйесі қызметінің үйлесімдігі	1	15.01
19	Мінез құлық және психика	1	22.01
20	Адам нәсілдері. Нәсілшілдікті және әлеуметтік дарвинизмді сынау	1	29.01
II бөлім. Адам эволюциясы қазіргі жағдайда (13 сағат)			
21	Адам эволюциясының ғажайып фактілері	1	05.02
22	Биологиялық эволюцияның бүгіні	1	12.02
23	Адам мәдениеті эволюциясының қалыптасуы	1	19.02
24	Адам миының құрылысы	1	26.02
25	Адам миының микро әлемі	1	05.03
26	Адам генетикасының ерекшеліктері	1	12.03
27	Адамның тұқымқуалаушылығын зерттеу әдістері.	1	02.04
28	Генетикаға радиация әсері. Сиям егіздері	1	09.04
29	Қазіргі кезде жиі кездесетін генетикалық аурулар, себептері, алдын-алу	1	16.04
30, 31	Экологияның адам ағзасына әсері	2	23-30.04
32	Адам эволюциясының болашағы. Евгеника – қолдаушылар мен қарсылар	1	07.05
33	Геронтология. Адам қанша өмір сүре алады?	1	14.05
34	Сауалнама, тест, жалпы қорытындылар	1	21.05

Мұғалімдерге арналған әдебиеттер:

- Воробьев Р.И., Загадки живого. Биология мектепте №7–1993ж..5бет).
- Дольник В.Р. Биология – Беседы о человеке. Путешествие в мир предков (3-5бет).
- Мезенцев В., Энциклопедия чудес. Алматы, 1987ж.
- Леонтьева Л.П. Адам қанша өмір сүре алады?. Алматы, 1983ж. 5.Сәтімбеков Р "Биология дидактикалық материалдар", Алматы "Мектеп" 2007(51, 64 бет)
- Харитонов В.М. Бацевич В.А., Антропогенез теориясы. Биология мектепте №2-1997ж.
- В.М.Харитонов "Антропогенез теориясы. Қазіргі көзқарастар" Биология мектепте №4-1997ж.

Оқушыларға арналған әдебиеттер:

- Акимущкин И, Қызықты биология. Молодая гвардия 1967ж
- Дольник В.Р. Биология Беседы о человеке. Путешествие в мир предков (3-5бет).
- Маркин В.А. Я познаю мир. География. Москва-АСТ 1996 (114бет).
- Сартаев А. "Жалпы биология есептері мен тапсырмалары", Алматы "Мектеп" 2007 (86-93 бет)
- В.М.Харитонов "Антропогенез теориясы. Қазіргі көзқарастар". Биологиямектепте №4-1997ж.